

ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ СТАНДАРТНИХ ТА НАПІВСТАНДАРТНИХ ПОЛОЖЕНЬ RUGBY EUROPE CHAMPIONSHIP – 2022

Квасниця О. М.

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту
Хмельницький національний університет
вул. Інститутська, 11, Хмельницький, Україна
orcid.org/0000-0003-2478-915X
oleg.kvasnitsa@ukr.net*

Тищенко В. О.

*доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,
професор кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту
Запорізький національний університет
вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0002-9540-9612
valeri-znu@ukr.net*

Плахотнюк О. І.

*тренер із фізичної підготовки жіночої національної збірної України з регбі-7,
тренер із фізичної підготовки RFC Fort Lauderdale “Knights”
100 SE 3 Авеню, Форт Лодердейл, США
orcid.org/0000-0002-9920-3769
Olebags80@gmail.com*

Ключові слова: *регбі-15, змагальна діяльність, Rugby Europe Championship – 2022, стандартні та напівстандартні положення.*

У роботі здійснено аналіз показників змагальної діяльності стандартних та напівстандартних положень збірних команд – учасниць турніру Rugby Europe Championship сезону 2022 року. Авторами наведено результати педагогічного спостереження й порівняльного аналізу основних показників змагальної діяльності (стандартних і напівстандартних положень) у регбі-15 серед чоловічих команд. Даними для дослідження слугували відеоматеріали та протоколи ігор, які було опрацьовано, докладно проаналізовано й вивчено. Матчі проводилися в період із 5 лютого по 20 березня 2022 року. Загалом було проаналізовано 10 ігор. Обґрунтовано результати таких показників змагальної діяльності: 1) кількість виконаних захоплень; 2) кількість невдалих захоплень; 3) кількість своїх «раків»; 4) кількість програних своїх «раків»; 5) кількість призначених своїх «сутичок»; 6) кількість виграних своїх «сутичок». За розглянутими показниками збірна команда Грузії стала найкращою командою чемпіонату: упродовж турніру регбісти цієї країни мали найвищий відсоток виконаних вдалих захоплень – 92,5%. Водночас регбісти цієї збірної команди краще за всіх боролися у своїх «раках», відповідно, жодного програного свого «раку» за весь турнір. За кількістю виграних своїх «сутичок» лідером були гравці збірної команди Румунії, які показали результат у 96,2%. Аналіз показників змагальної діяльності в турнірі Rugby Europe Championship сезону 2022 року доводить, що регбісти збірної команди Грузії демонстрували перевагу у двох із трьох показників змагальної діяльності в регбі-15, що в підсумку приносить результат у вигляді першого місця підсумкової таблиці чемпіонату сезону 2022 року.

ASSESSMENT OF INDICES IN STANDARD AND SEMI-STANDARD PLAYS AT RUGBY EUROPE CHAMPIONSHIP – 2022

Kvasnytsya O. M.

*Candidate of Science in Physical Education and Sports, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory and Methods of Physical Education and Sports
Khmelnyskyi National University
Instytutska str., 11, Khmelnytskyi, Ukraine
orcid.org/0000-0003-2478-915X
oleg.kvasnitsa@ukr.net*

Tyshchenko V. O.

*Doctor of Sciences in Physical Education and Sports, Professor,
Professor at the Department of Theory and Methods of Physical Culture and Sports
Zaporizhzhia National University
Zhukovskoho str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine
orcid.org/0000-0002-9540-9612
valeri-znu@ukr.net*

Plakhotniuk O. I.

*Physical Training Coach of the Women's National Rugby 7's Team of Ukraine,
Fitness coach RFC Fort Lauderdale "Knights"
100 SE 3rd Avenue, Fort Lauderdale, USA
orcid.org/0000-0002-9920-3769
Olebags80@gmail.com*

Key words: *rugby-15, competition activity, Rugby Europe Championship – 2022, qualified players, standard and semi-standard plays.*

The article analyzes indices of competition activity in standard and semi-standard plays of national teams participating in Rugby Europe Championship, 2022 season. The authors have provided results of pedagogical survey and comparative analysis of the basic indices of competition activity (standard and semi-standard plays) in men's rugby-15. Video materials and scoresheets that were processed, analyzed and studied were used as material for the research. The games were held from February 5 to March 20, 2022. A total of 10 games have been analyzed.

The article substantiates results of the following indices of competition activity: 1) the number of grabs made; 2) the number of grabs failed; 3) the number of own rucks; 4) the number of own rucks lost; 5) the number of scrums given; 6) the number of own scrums won. By the analyzed indices, national team Georgia was the best team of the tournament having the highest percentage of successful grabs throughout the tournament (92,5%). At the same time, rugby players of this team showed better performance in own rucks; respectively, they had no own ruck lost throughout the tournament. By the number of own scrums won, players of national team Romania were the best team with 96,2%. Analysis of indices of competition activity at Rugby Europe Championship, 2022 season proves that rugby players of national team Georgia prevailed in two of the three indices of competition activity in rugby-15, which results in the first place in 2022 tournament standings.

Постанова проблеми. Упродовж останнього десятиріччя увага фахівців галузі фізичної культури та спорту сконцентрована на питаннях оптимізації показників змагальної діяльності в ігрових видах

спорту [6; 9]. Наразі одним із пріоритетних напрямів механізму підвищення ефективності управління тренувальним процесом у сучасному спорті є вивчення структурних компонентів змагальної діяльності.

Не викликає сумнів те, що структура змагальної діяльності зумовлюється спрямованістю на досягнення максимальних показників індивідуального результату спортсменів. Безперечно, у процесі багаторічної загальної підготовки спортсменів в ігрових видах спорту, зокрема регбі, тренери спираються на узагальнений передовий досвід підготовки та участі провідних команд із різних видів спорту [1; 3; 4]. У сучасних дослідженнях змагальна діяльність розглядається в контексті орієнтури під час проектування різних структурних компонентів тренувального процесу [7]. Концентрація зусиль на аналізі змагальної діяльності команди чи окремих гравців в умовах відповідальних змагань дає можливість розробити адекватну систему тренувального процесу з огляду на позитивні й негативні сторони підготовленості спортсменів.

Наразі аналіз специфіки ігрових дій, техніко-тактичних прийомів у нападі й захисті, вивчення якісної та кількісної залежності ігрової діяльності від показників фізичної, технічної, тактичної, психологічної підготовленості є важливим напрямом наукових досліджень для вдосконалення тренувального процесу в регбі [1; 2; 8]. Постійне зростання спортивних результатів, підвищення майстерності гравців і рівень ускладнень демонстрованого ними змагального програмного матеріалу висуває підвищені вимоги до якісної оцінки техніки виконання ігрових прийомів, рухової активності та ступеня корисності гравця у зв'язку з ігровим амплуа, тактикою командної взаємодії, що свідчить про необхідність і доцільність розроблення механізму технології управління змагальним аспектом діяльності регбістів [4; 5; 9]. У контексті сучасної наукової думки накопичення інформації щодо професійної діяльності регбістів у межах змагань може слугувати за певних умов підставою для розроблення мети й завдань спортивної підготовки, підбору методів і засобів для їх реалізації, прогнозованого спортивного результату в регбі, вибудовування модельних характеристик успішної змагальної діяльності в цьому виді спорту.

Отже, питання вивчення структури та змісту змагальної діяльності кваліфікованих гравців, які спеціалізуються на регбі-15, наразі є актуальним і потребує ґрунтовних наукових досліджень.

Метою статті є аналіз показників змагальної діяльності збірних команд – учасниць чемпіонату Rugby Europe Championship – 2022 у стандартних та напівстандартних положеннях.

Виклад основного матеріалу дослідження. У статті використані загальноприйняті методи, а саме: аналіз науково-методичної літератури та джерел з інтернету, аналіз офіційних протоколів ігор, методи математичної статистики, аналіз,

синтез, узагальнення та моделювання окремих аспектів змагальної діяльності провідних команд із регбі.

Проведено аналіз показників змагальної діяльності у стандартних і напівстандартних положеннях збірних команд із регбі-15, які брали участь у Rugby Europe Championship – 2022 (Грузія, Румунія, Іспанія, Португалія та Нідерландів). Європейський чемпіонат сезону 2022 року проходив у чотири тури, а отже, кожна команда зіграла 4 гри.

У роботі використані офіційно затверджені Міжнародною федерацією регбі (International Rugby Board, IRB) показники змагальної діяльності регбійних команд, що постійно використовуються для статистичної оцінки офіційних ігор. Усі перелічені показники змагальної діяльності висвітлені на офіційному сайті федерації (<https://www.rugbyeurope.eu>).

Аналіз змагальної діяльності проводився нами за такими показниками: 1) кількість захоплень; 2) кількість невдалих захоплень; 3) кількість «раків»; 4) кількість програних «раків»; 5) кількість своїх «сутичок»; 6) кількість програних своїх «сутичок».

Шляхом аналізу офіційних протоколів ігор встановлено різницю в показниках змагальної діяльності між збірними командами, які брали участь у турнірі Rugby Europe Championship – 2022.

Так, на рисунку 1 зображено показник кількості захоплень кожною з команд – учасниць чемпіонату впродовж усього турніру.

Завдяки здійсненню аналізу показника виконаних захоплень упродовж усього турніру спостерігаємо, що найбільшу кількість здійснили аутсайтери турніру – гравці збірної команди Нідерландів (549), що в середньому становить 137,25 захоплень за гру. Друге місце за цим показником посіли гравці збірної команди Португалії, які в середньому за турнір здійснювали по 114,0 захоплень. Третє місце посіли регбісти збірної Грузії, у яких цей показник становить 102,25 захоплень у середньому за гру. Найнижчий показник серед усіх команд – учасниць турніру показали гравці збірної команди Румунії, які за весь турнір виконали всього 328 захоплень (82,0 у середньому за гру). Відповідно, можна узагальнити, що регбісти збірної команди Грузії найкраще серед усіх команд проводили захисні дії, оскільки мали найнижчий показник пропущених захоплень за весь турнір – 31, або в середньому по 7,75 невдалих захоплень за гру. Деяко гірші результати за цим показником спостерігаються в регбістів збірної Іспанії – 10,25 у середньому за весь турнір. Третій і четвертий результат показали регбісти Румунії та Португалії (15,5 та

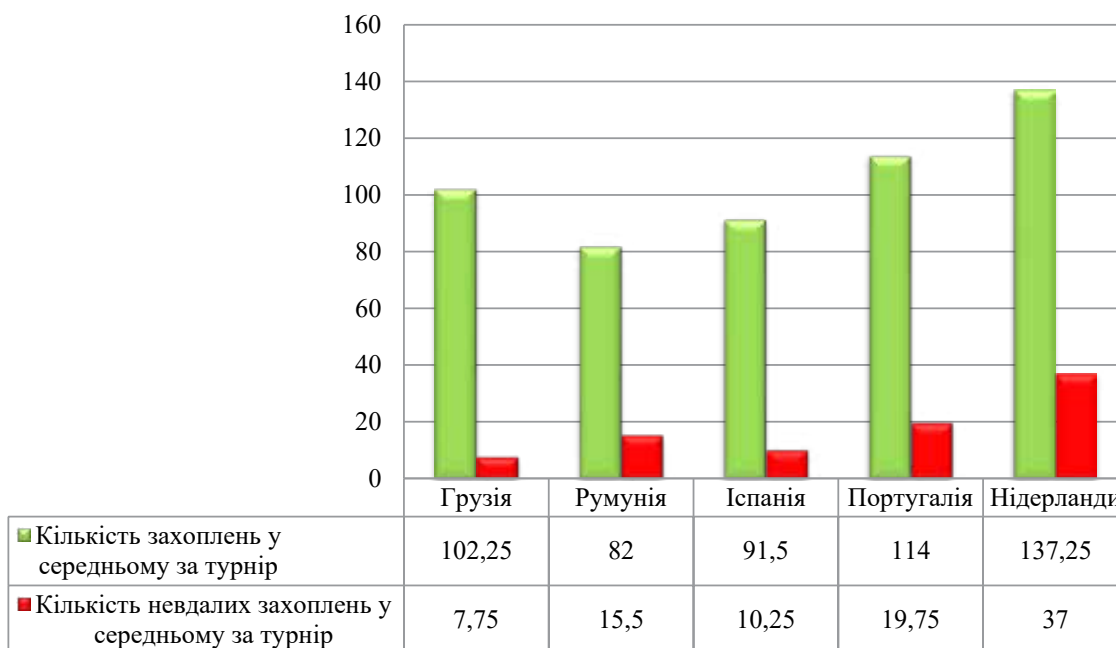

Рис. 1. Кількість захоплень (успішних та невдалих) упродовж турніру

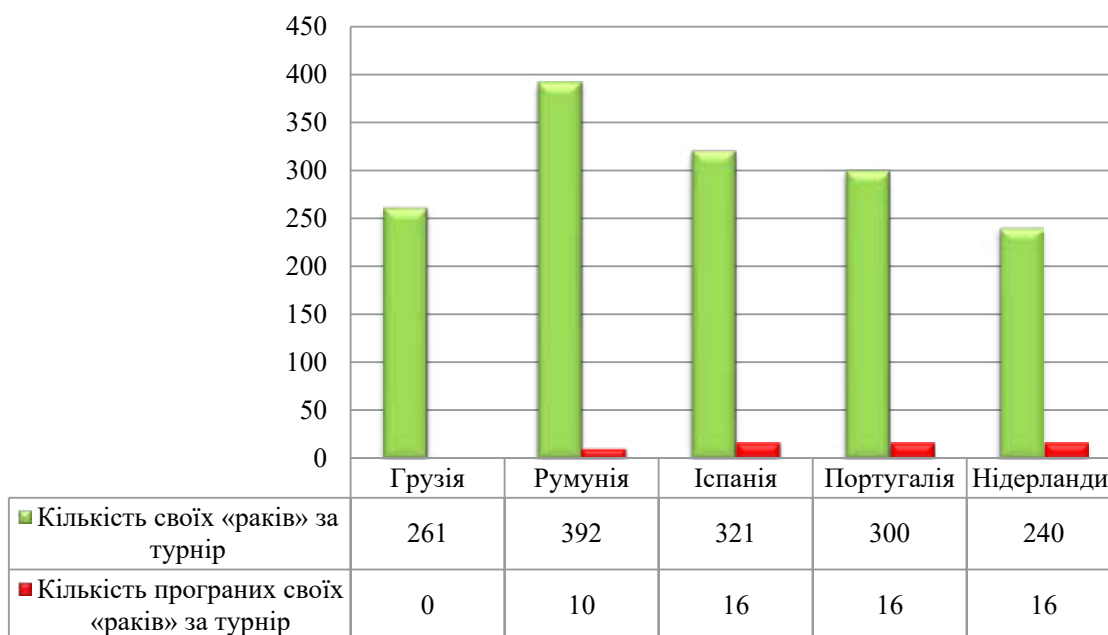

Рис. 2. Кількість своїх «раків» упродовж турніру

19,75 спроб у середньому за гру відповідно). Найгірший результат у цьому компоненті змагальної діяльності серед усіх команд – учасниць турніру представили гравці збірної команди Нідерландів, які за турнір пропустили 148 захоплень, або 37 у середньому за гру.

На рисунку 2 графічно зображено кількість своїх «раків» та кількість програних своїх «раків»

кожної збірної команди – учасниці турніру Rugby Europe Championship – 2022.

За цим показником найкращий результат спостерігався у гравців збірної команди Румунії – 392, або 98,0 у середньому за гру. На другому та третьому місцях розташувалися гравці збірних команд Іспанії та Португалії – 321 та 300 відповідно, а найнижчий показник серед усіх збірних

команд мали регбісти Нідерландів (240, або 60 у середньому за гру). Важливим, на нашу думку, є показник кількості програних своїх «раків», завдяки аналізу якого ми можемо стверджувати, що найкращий результат продемонстрували гравці збірної команди Грузії, які за весь турнір не програли жодного свого «раку». Це в підсумку дало змогу регбістам цієї країни посісти перше місце в турнірній таблиці чемпіонату. Друге місце за цим показником – у регбістів збірної команди Румунії, які за весь турнір програли лише 10 своїх «раків», або 2,5 у середньому за гру. Однаковий результат показали гравці збірних Іспанії та Португалії – 20 програних своїх «раків».

Також суттєвим показником змагальної діяльності є кількість призначених та виграних своїх «сутичок» упродовж усього турніру (див. рис. 3).

Найбільше своїх «сутичок» було призначено для гравців збірних Румунії та Нідерландів – по 26, або 6,5 у середньому за гру. Однак у кількості програних своїх «сутичок» найкращий результат спостерігався в регбістів збірної команди Румунії – усього 1 програна своя «сутичка» за весь турнір, або 0,25 у середньому за гру, що дало можливість гравцям цієї збірної посісти підсумкове друге місце в турнірній таблиці за підсумком чемпіонату. Дещо меншу кількість призначених «сутичок» мали регбісти збірної команди Грузії – 20, або 5 у середньому за гру. За кількістю програних своїх «сутичок» вони показали однаковий результат із гравцями збірної Румунії – 1 програна упродовж усього турніру. Натомість найгірший результат за цим показником – у команди Португалії, яка посіла четверте місце за підсумком

чемпіонату (20 призначених «сутичок» та 4 з них програні).

Висновки. Аналіз науково-методичної літератури, протоколів змагань та практичний досвід підготовки команд із регбі доводить, що наразі є фрагментарні дослідження вітчизняних науковців щодо вивчення компонентів змагальної діяльності професійних команд, які спеціалізуються на регбі-15. Акцентування на вивченні структурних компонентів змагальної діяльності дасть можливість зосередити увагу професіоналів-практиків на вдосконаленні спеціальної і загальної фізичної підготовленості спортсменів, які спеціалізуються на ігрових видах спорту, зокрема регбі.

З огляду на аналіз турніру Rugby Europe Championship – 2022 доцільним є використання зазначених показників змагальної діяльності для обґрунтування, доповнення та розширення моделювання і прогнозування змагальної діяльності насамперед вітчизняних регбійних команд.

У роботі проаналізовано показники європейських регбійних збірних команд, які безпосередньо взяли участь у турнірі Rugby Europe Championship сезону 2022 року. За розглянутими показниками збірна команда Грузії стала найкращою командою чемпіонату, упродовж турніру регбісти цієї країни мали найвищий відсоток виконаних вдалих захоплень – 92,5%; також регбісти цієї збірної команди краще за всіх боролися у своїх «раках» – жодного програного свого «раку» за весь турнір. За кількістю виграних своїх «сутичок» лідером були гравці збірної команди Румунії, які показали результат у 96,2%.

Аналіз показників змагальної діяльності в турнірі Rugby Europe Championship – 2022 показав,

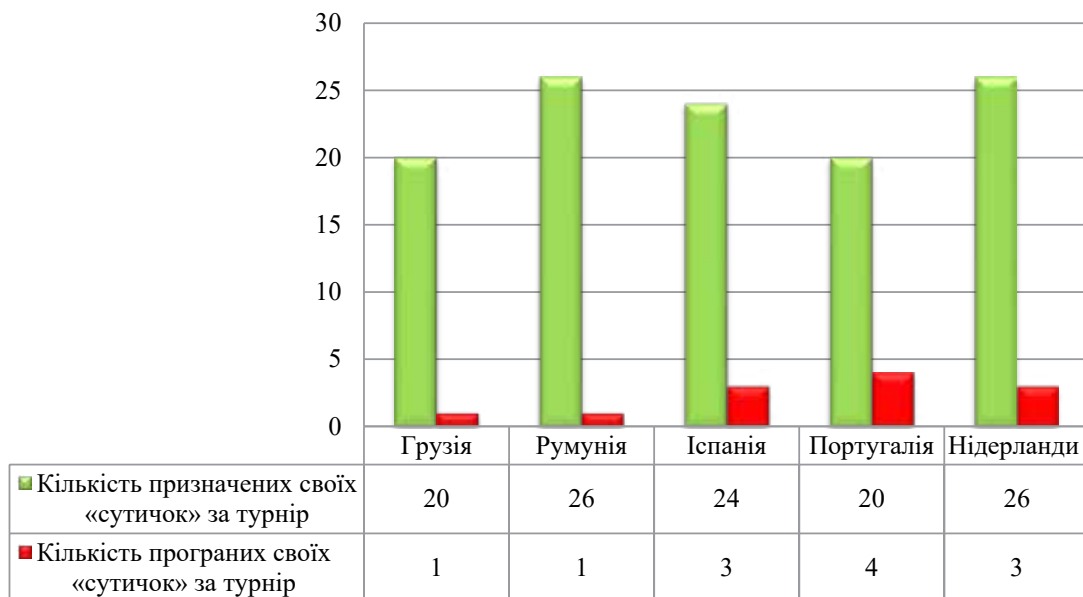

Рис. 3. Кількість «сутичок» (призначених та програних) за турнір

що регбісти збірної команди Грузії демонстрували перевагу у двох із трьох показників змагальної діяльності з регбі-15, що приносить результат у вигляді першого місця підсумкової таблиці чемпіонату сезону 2022 року.

Перспективи подальших досліджень полягають у проведенні аналізу морфо-функціональних показників кваліфікованих регбістів із подальшим розробленням індивідуальних профілів гравців залежно від ігрових амплуа.

ЛІТЕРАТУРА

1. The movement characteristics of English Premiership rugby union players / N. Cahill, K. Lamb, P. Worsfold, R. Headey, S. Murray. *Journal of Sports Sciences*. 2013. Vol. 31. Iss. 3. P. 229–237. URL: <https://doi.org/10.1080/02640414.2012.727456>.
2. Impact of Microcycle Structures on Physical and Technical Outcomes During Professional Rugby League Training and Matches / T. Eggers, R. Cross, D. Norris, L. Wilmot, R. Lovell. *International Journal of Sports Physiology and Performance*. 2022. Vol. 17. Iss. 5. P. 755–760. URL: <https://doi.org/10.1123/ijspp.2021-0307>.
3. Hausler J., Halaki M., Orr R. Player Activity Profiles in the Australian Second-Tier Rugby League Competitions. *International Journal of Sports Physiology and Performance*. 2016. Vol. 11. Iss. 6. P. 816–823. URL: <https://doi.org/10.1123/ijspp.2015-0319>.
4. Квасниця О., Квасниця І. Аналіз показників змагальної діяльності збірних команд у Rugby Championship сезону 2022 року. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)»*. 2022. Вип. 10(155). С. 75–79.
5. Квасниця О., Тищенко В. Засоби і методи контролю у регбі. *Фізичне виховання та спорт*. 2021. № 4. С. 120–127.
6. Костюкевич В. Показники фізичної підготовленості спортсменів командних ігрових видів спорту протягом підготовчого періоду річного макроциклу. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2013. № 3. С. 95–98.
7. Прогнозування: методи, критерії та спортивний результат / М. Латишев, О. Квасниця, О. Спесивих, І. Квасниця. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2019. № 1. С. 39–47.
8. Мартиросян А. Швидкісно-силова підготовка кваліфікаційних регбістів у підготовчому періоді : дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту ; Харківська державна академія фізичної культури. Харків, 2006. 201 с.
9. Тищенко В. Дослідження спеціальної фізичної підготовленості кваліфікованих гандболістів. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2014. № 3. С. 139–143.

REFERENCES

1. Cahill, N., Lamb, K., Worsfold, P., Headey, R., & Murray, S. (2013). The movement characteristics of English Premiership rugby union players. *Journal of Sports Sciences*, vol. 31, iss. 3, pp. 229–237. Retrieved from: <https://doi.org/10.1080/02640414.2012.727456> [in English].
2. Eggers, T., Cross, R., Norris, D., Wilmot, L., & Lovell, R. (2022). Impact of Microcycle Structures on Physical and Technical Outcomes During Professional Rugby League Training and Matches. *International Journal of Sports Physiology and Performance*, vol. 17, iss. 5, pp. 755–760. Retrieved from: <https://doi.org/10.1123/ijspp.2021-0307> [in English].
3. Hausler, J., Halaki, M., & Orr, R. (2016). Player Activity Profiles in the Australian Second-Tier Rugby League Competitions. *International Journal of Sports Physiology and Performance*, vol. 11, iss. 6, pp. 816–823. Retrieved from: <https://doi.org/10.1123/ijspp.2015-0319> [in English].
4. Kvasnytsia, O., & Kvasnytsia, I. (2022). Analiz pokaznykiv zmahalnoi diialnosti zbirnykh komand u Rugby Championship sezonu 2022 roku [Indices analysis of competition activity of national teams at Rugby Championship, 2022 season]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriiia 15 "Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fyzychna kultura i sport)" – Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 15 "Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)"*, iss. 10(155), pp. 75–79 [in Ukrainian].
5. Kvasnytsia, O., & Tyshchenko, V. (2021). Zasoby i metody kontroliu u rehbi [Means and methods of control in rugby]. *Fyzychne vykhovannia ta sport – Physical Education and Sports*, no. 4, pp. 120–127 [in Ukrainian].
6. Kostiukevych, V. (2013). Pokaznyky fizychnoi pidhotovlenosti sportsmeniv komandnykh ihrovykh vydiv sportu protiahom pidhotovchoho periodu richnoho makrotsyклу [Indicators of physical fitness of

- athletes of team game sports during the preparatory period of the annual macrocycle]. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia – Sports Bulletin of the Dnieper Region*, no. 3, pp. 95–98 [in Ukrainian].
7. Latyshev, M., Kvasnytsia, O., Spesyvykh, O., & Kvasnytsia, I. (2019). Prohnozuvannia: metody, kryterii ta sportyvnyi rezultat [Forecasting: methods, criteria and sports performance]. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia – Sports Bulletin of the Dnieper Region*, no. 1, pp. 39–47 [in Ukrainian].
 8. Martyrosian, A. (2006). Shvydkisno-sylova pidhotovka kvalifikatsiinykh rehbistiv u pidhotovchomu periodi [Speed and strength training of qualifying rugby players in the preparatory period]. *Candidate's thesis*. Kharkiv: Kharkiv State Academy of Physical Culture, 201 p. [in Ukrainian].
 9. Tyshchenko, V. (2014). Doslidzhennia spetsialnoi fizychnoi pidhotovlenosti kvalifikovanykh handbolistiv [Research of special physical fitness of qualified handball players]. *Fizychni vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi – Physical education, sports and health culture in modern society*, no. 3, pp. 139–143 [in Ukrainian].